

Datum raadsvergadering:	29 oktober 2014	Agenda nr.:	(in te vullen door griffie)
Portefeuillehouder:	Polderman en Verbraak	Registratiecode:	(in te vullen door griffie)
Onderwerp:	Beleidsplannen, verordeningen Transities Sociaal Domein gemeente Roosendaal en besluitvorming rondom het instellen van de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Werkplein Hart van West-Brabant		

Aan de raad van de gemeente Roosendaal

Voorstel

Vanaf 1 januari 2015 krijgt de gemeente er nieuwe taken bij. Dit zijn: gewijzigde en nieuwe taken op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de verantwoordelijkheid voor alle jeugdhulp die is vastgelegd in de nieuwe Jeugdwet en de ondersteuning van inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt zoals bepaald is in de Participatiewet.

In de Wmo 2015 en de Jeugdwet wordt voorgeschreven dat gemeenten voor 1 november 2014 een beleidsplan en verordening laten vaststellen door de gemeenteraad. Deze documenten met daaraan toegevoegd het beleidsplan Participatiewet zijn ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

De ontwikkelingen op het gebied van zorg voor jeugd, maatschappelijke ondersteuning en de arbeidsmarkt hebben met elkaar te maken. Het document *Decentralisaties in (lokale) samenhang gemeente Roosendaal 2015-2017* geeft de achtergronden van de transities weer, benoemt de risico's en geeft aan hoe regionaal wordt samengewerkt. Daarnaast worden in dit document de kaders geschetst voor de lokale werkwijze, het voorliggend veld en de toegang tot zorg en ondersteuning in Roosendaal, onderwerpen die alle drie de transities raken en in Roosendaal integraal worden opgepakt.

Na instemming van de gemeenteraad kan de gemeente Roosendaal vanaf 1-1-2015 uitvoering geven aan haar nieuwe taken. De periode tot 1 januari 2015 wordt benut om de implementatie af te ronden.

Wij stellen u voor:

- 1 Vast te stellen Decentralisaties in (lokale) samenhang gemeente Roosendaal 2015-2017
- 2 Vast te stellen het beleidsplan Zorg voor Jeugd in West-Brabant West 2015-2017;
- 3 Vast te stellen de verordening Jeugdhulp Model West-Brabant West;
- 4 Vast te stellen het beleidsplan Wmo 2015-2016 Goed voor Elkaar;
- 5 Vast te stellen de verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Roosendaal 2015;
- 6 Vast te stellen de beleidsnota Participatiewet;
- 7 het college toestemming te verlenen tot het treffen van bijgaande concept Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Werkplein Hart van West-Brabant met de gemeenten Halderberge, Etten-Leur, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen en Zundert.

Aanleiding

De Jeugdwet

De zorg voor jeugd die op provinciaal en landelijk niveau werd uitgevoerd komt naar de gemeenten per 1 januari 2015. In het nieuwe stelsel zijn gemeenten verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp (inclusief jeugd-ggz, specialistische hulp, jeugd met een verstandelijke beperking, en gesloten jeugdhulp) en voor de preventie en uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering en Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK). Uitgangspunt is dat met vroege signalering van problemen en het inzetten van gezinsgerichte aanpak het gebruik van zware zorg kan worden voorkomen.

De Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Er komen met ingang van 1 januari 2015 drie taken over met deze wet: begeleiding (individueel en in een groep), kortdurend verblijf (logeervoorzieningen) en beschermd wonen voor GGZ-cliënten (GGZ-C-pakketten). Daarnaast zijn er wijzigingen die gevolg hebben voor mantelzorg, maatwerkvoorziening voor inkomensondersteuning en cliëntondersteuning. Het uitgangspunt bij het vormgeven van deze nieuwe taken is dat inwoners zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en meedoen in de maatschappij.

De Participatiewet

Met ingang van 1 januari 2015 wordt de Participatiewet van kracht met als doelstelling om één regeling te maken voor alle mensen die kunnen werken maar daar ondersteuning bij nodig hebben. In deze wet worden de wetten Wet werk en bijstand (Wwb), Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) samengevoegd.

Alle inwoners met (gedeeltelijk) arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben horen tot de doelgroep die onder deze wet valt. De gemeenten bepalen op basis van maatwerk wie voor welke vorm van ondersteuning in aanmerking komt.

De ontwikkelingen op het gebied van zorg voor jeugd, maatschappelijke ondersteuning en de arbeidsmarkt hebben met elkaar te maken. Het document *Decentralisaties in (lokale) samenhang gemeente Roosendaal 2015-2017* geeft de achtergronden van de transities weer, benoemt de risico's en geeft aan hoe regionaal wordt samengewerkt. Daarnaast worden in dit document de kaders geschetst voor het voorliggend veld en de toegang tot zorg en ondersteuning in Roosendaal.

Na instemming van de gemeenteraad kan de gemeente Roosendaal vanaf 1-1-2015 uitvoering geven aan haar nieuwe taken. De periode tot 1 januari 2015 wordt benut om de implementatie af te ronden.

Kader

In de Wmo 2015 en de Jeugdwet wordt gesteld dat gemeenten *verplicht* zijn om voor 1 november 2014 een door de gemeenteraad vastgesteld beleidsplan en verordening te hebben. De beleidsplannen en verordeningen voor de verschillende transities zijn per 1 januari 2015 het instrument voor gemeente waarmee de gemeente haar nieuwe taken kan uitvoeren en haar regisserende rol kan oppakken. Door de beleidsplannen en verordeningen in oktober 2014 ter besluitvorming aan te bieden aan de raad wordt voldaan aan deze verplichting.

Met het voorstel tot het vaststellen van de verordening jeugdhulp en de door ons college vastgestelde nadere regeling niet vrij toegankelijke jeugdhulp wordt invulling gegeven aan de in de Jeugdwet opgenomen verplichting tot het vaststellen van een verordening. Hierin moet tenminste worden bepaald welke categorieën van jeugdhulp worden geboden en wordt beschreven op welke wijze de geboden voorzieningen worden toegekend en de toegang wordt geregeld. Ook moet worden bepaald hoe het PGB wordt vastgesteld en moeten regels worden gesteld om misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet te voorkomen.

Met het voorstel tot het vaststellen van de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Roosendaal 2015 en het door ons college vastgestelde Beleidsplan Wmo 2015-2016 'Goed voor Elkaar' wordt voortgeborduurd op de weg die onder de kanteling al was ingezet. De eigen kracht van de klant staat centraal. We bieden een maatwerkvoorziening aan indien de klant zelf (binnen zijn sociaal netwerk) of via een algemene voorziening geen oplossing kan vinden.

Voor de uitvoering van de Participatiewet is er geen verplichting om voor 1 november 2014 een beleidsplan te maken, maar wel de opdracht om een aantal verordeningen op te stellen. Deze verordeningen moeten uiterlijk voor 1 juli 2015 worden vastgesteld. Voor het eind van 2015 worden de verordeningen in het kader van de aanscherping WWB aangeboden aan de gemeenteraad. Ook daarvoor zijn beleidskeuzes nodig en die worden verwoord in het beleidsplan Participatiewet. De verordeningen worden in een later stadium aan de gemeenteraad aangeboden.

Met het oog op de verzwaring van de taken door de komst van de Participatiewet en de Rijksbezuinigingen is door de colleges van de zes samenwerkende gemeenten besloten een gezamenlijke organisatie op te richten in de vorm van een openbaar lichaam in het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Deze beoogde besluitvorming vormt de basis voor de feitelijke oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Werkplein Hart van West-Brabant.

Alle beleidsplannen en verordeningen borduren voort op de door de gemeenteraad vastgestelde visies voor Jeugd en Wmo en de vastgestelde notitie 'Roosendaal, stad van de menselijke maat'.

Met het vaststellen van deze beleidsplannen, de verordeningen en de GR wordt de basis gelegd voor de transformatie van het sociale domein. De transformatie, waarbij een versterking van het voorliggend veld plaatsvindt die leidt tot minder inzet van specialistische zorg. Dit heeft een directe samenhang met Leefbare Wijken en Dorpen: beide hanteren dezelfde uitgangspunten. De kracht van een maatschappelijk sterke stad is juist te vinden bij onze inwoners, verenigingen en andere organisaties. Wij werken vanuit de kracht van de Roosendaalse samenleving. Creativiteit en inzet van iedereen is hiervoor nodig. Gezamenlijk kunnen wij immers veel tot stand brengen.

Motivering / toelichting

Onze prioriteit op dit moment is een zorgvuldige overgang van de nieuwe taken waarvoor wij per 1 januari 2015 verantwoordelijk zijn (transitie). Aan de hand van de kaders die de gemeenteraad in januari 2014 heeft meegegeven en op basis van de visies en beleidsnota's werken wij de komende drie jaar stapsgewijs samen met onze partners uit het sociaal domein aan de omslag in denken en doen (transformatie). Uiteraard heeft uw raad hierbij ook een belangrijke rol. Bij deze opgave staan we pas aan het begin, het is een blijvend proces van verandering en vernieuwing.

Hieronder treft u een overzicht van onderwerpen waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden en onderwerpen waarop nog keuzes te maken zijn. Vervolgens benoemen we de belangrijkste onderwerpen voor de transitiefase. Daarna wordt uitgelegd hoe we de regie op het transformatieproces gaan voeren.

Te maken keuzes door de raad

Regelgeving vanuit het rijk legt veel vast:

- Uit het overgangsrecht van de AWBZ naar de Wmo volgt dat de rechten van 85% van de dienstverlening in 2015 reeds vast staat. Deze cliëntengroep behoudt de indicatie en het recht op zorg. Hierdoor heeft de gemeente beperkte financiële speelruimte;
- Zorgverzekeraars mogen van het rijk het voortouw nemen in de afstemming medisch – sociaal domein;
- Het rijk wil dat gemeenten voldoende schaalgrootte via samenwerking realiseren (soms wettelijk verplicht, soms niet wettelijk voorgeschreven maar via kortingen op de algemene uitkering per 2018 stuurt het rijk indirect op schaalvergroting);
- Persoonlijke verzorging gaat niet naar Wmo, hierdoor is er beperkte financiële speelruimte
- zaken als 'luisterend oor', cliëntondersteuning, bepaalde specialistische voorzieningen zijn landelijk geregeld en verplicht onderdeel van het lokale stelsel;
- Het rijk heeft ons verplicht samen met andere gemeenten tot een transitie-arrangement jeugd te komen.

Uw raad heeft reeds besloten over:

- 'Roosendaal, stad van de menselijke maat'
- De visie op jeugd
- De visie op de AWBZ

Het college heeft bij voorliggende stukken de volgende insteek gehanteerd:

- Vanuit de gemeentelijke rol als beleidsregisseur voldoende beleidsvrijheid geven aan onze partners om de benodigde transformatie voor elkaar te krijgen. Onze partners onderschrijven de beleidsvisies van de gemeenteraad en realiseren de visie vanuit ruimte voor hun professionaliteit op de werkvloer;
- We leggen zaken niet meerjarig vast. Tijd is nodig om cliëntgroepen beter te leren kennen. Vanaf 2015 krijgen we pas echt zich op de doelgroep;
- Beperkte financiële speelruimte vraagt om zorgvuldig draaien aan drie knoppen; continuïteit, risicobeheersing, innovatie.

De gemeenteraad heeft in het verleden de kaders gesteld en stelt nu de beleidsplannen vast. Daarmee geeft de raad invulling aan haar kaderstellende rol. Naar inschatting van het college zijn de belangrijkste keuzes voor de raad op dit moment:

- Welke rol hebben we als raad in het transformatieproces?
- Hoe vullen we onze controlerende rol vanaf 1 januari 2015 in?

De transitie

Beleid en verordeningen

Beleid. De beleidsdocumenten voor Jeugd zijn in regionaal verband opgesteld. Vanuit het Rijk ligt daar ook de verplichting om in regionaal verband samen te werken. Het beleidsplan Wmo is in regionaal verband opgesteld en daarna lokaal afgerond. Het beleidsplan Participatiewet is regionaal opgesteld onder andere vanuit de wens van het Rijk om de participatie werkzaamheden op een regionale schaal uit te voeren. Zowel de verordening voor Jeugd als de Wmo zijn in regionaal verband opgesteld en zijn nagenoeg volledig ingericht conform het model van de VNG.

Verordening Jeugd. De toegang tot de niet vrij toegankelijke jeugdhulp is zo ingericht dat slechts in een beperkt aantal situaties beschikkingen behoeven te worden afgegeven. In de meeste gevallen kan worden volstaan met een ondertekend verslag van het “keukentafelgesprek” dat met de jeugdige (en zijn ouders) plaatsvindt. Hiermede wordt onnodige bureaucratie (en kosten) voor de gemeente en jeugdige voorkomen. Het spreekt vanzelf dat indien de jeugdige of zijn ouders dit wensen altijd een beschikking zal worden afgegeven zodat de mogelijkheid bestaat tot het maken van bezwaar en instellen van beroep.

Verordeningen Wmo. De modelverordening van de VNG biedt de mogelijkheid om een aantal bevoegdheden te delegeren aan het college. Wij stellen ons op het standpunt dat de gemeenteraad een kaderstellende rol heeft en dat het college hierin de keuzes in de uitvoering maakt. Dit betekent concreet dat we:

- in artikel 11 voorstellen het vaststellen van de procedure PGB volledig aan het college te delegeren;
- in artikel 12 voorstellen de beslissing om burgers met een minimuminkomen een korting te geven op de eigen bijdrage te delegeren aan het college;
- in artikel 16 voorstellen dat het college bepaalt waaruit de jaarlijkse waardering bestaat voor de mantelzorgers;
- in artikel 17 voorstellen de beslissing om de persoon met een beperking of chronische problemen een tegemoetkoming te verstrekken te delegeren aan het college.

Klachtenregeling. Verder is in de verordening Jeugd de mogelijkheid opgenomen om voor jeugdigen en zijn ouders een afzonderlijk klachtenregeling in het leven te roepen. Datzelfde geldt ook voor de uitvoering van de Wmo. Gelet op de specifieke zorgtrajecten en begeleiding die daarbij aan de orde zijn, overwegen wij om voor de Wmo en de Jeugdhulp van die mogelijkheid gebruik te maken. Gedacht wordt daarbij aan een klachtenregeling waarbij de klachtencommissie bestaat uit een jurist, een (jeugd)arts en een gedragsdeskundige.

Betrokkenheid partners

De transitie fase hebben we de afgelopen jaren met partners voorbereid. Bij de decentralisatie Jeugd hebben de partners vanaf het begin meegedacht en is met de belangrijkste partners een Regionaal Transitie Arrangement opgesteld. Voor de transitie Wmo geldt dat het afgelopen jaar intensief met de partners is samen gewerkt. Voor 1 januari 2015 werken we samen aan de vormgeving van de toegang en komen we tot een gezamenlijke innovatieagenda voor de komende drie jaar. Ook vanuit de Participatiewet wordt de voorbereiding met partners uitgewerkt, waaronder de werkgevers, het UWV en de WVS. Het platform waar dit gebeurt is het Regionaal Platform Arbeidsmarkt.

Maatschappelijk draagvlak

Het beleidsplan Zorg voor Jeugd in West-Brabant West is een regionaal beleidsplan, opgesteld door negen gemeenten. Het concept beleidsplan is in de periode van 15 juli tot 15 augustus 2015 ter consultatie voorgelegd aan alle regionale samenwerkingspartners op het gebied van jeugd. Ook de verordening lag ter inzage in die periode. In totaal hebben 28 jeugdzorgpartners van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Uit de reacties blijkt dat de koers van de gemeenten wordt gedragen en ook dat er nog veel vragen zijn over de precieze uitvoering van de jeugdhulp vanaf 1 januari 2015.

Het beleidsplan Wmo 2015-2016 is een verdere uitwerking van de regionaal opgestelde visie Goed voor Elkaar. Het is regionaal opgesteld met zes gemeenten, met ruimte voor lokale inkleuring. Bij deze uitwerking zijn de resultaten van de gesprekken die zijn gevoerd met alle zorgaanbieders in de regio meegenomen; alsmede de uitkomsten van de consultatie van alle Wmo-raden over onderwerpen als communicatie, verordening, overgangsrecht, mantelzorgondersteuning etc. Lokaal hebben de samenwerkingspartners van HetPunt hun ervaringen, opgedaan in het kader van het experiment ‘regelarme transitie,’ gebundeld in een advies aan de gemeente. De hierin genoemde aanbevelingen zijn meegenomen in het beleidsplan.

Het concept beleidsplan Wmo 2015-20-16 is in juli 2014 toegezonden aan alle lokale samenwerkingspartners (zorgaanbieders als welzijnsorganisaties) en de op website gepubliceerd. In totaal hebben vier partijen van deze mogelijkheid gebruik gemaakt om te reageren. Deze reacties zijn waar nodig verwerkt. De reacties waren overwegend positief en de koers van de gemeente wordt onderschreven.

De concept beleidsnota Participatiewet is in samenwerking met zes gemeenten opgesteld en is ter inspraak verzonden aan de cliëntenraden van de zes gemeenten. Ook is het voorgelegd aan de ketenpartners op het gebied van Werk en Inkomen. Op 20 augustus jl. is het beleidsplan toegelicht aan de gezamenlijke cliëntenraden van de zes gemeenten en zijn ze uitgenodigd om hierop te reageren. De reacties hadden vooral betrekking op hoe het beleid vertaald gaat worden naar de uitvoeringspraktijk en het toelichten van gebruikte benamingen. Verder zijn reacties gekomen vanuit de WVS, een gezamenlijke reactie van WVS/GGZ/SDW, de OR van de WVS en Traverse. Uit de reacties blijkt dat de koers van de gemeenten wordt gedragen en ook dat er nog veel vragen zijn over de precieze uitvoering vanaf 1 januari 2015.

Het concept Decentralisaties in (lokale) samenhang gemeente Roosendaal 2015-2017 is op hoofdlijnen besproken met Traverse, Mee, HetPunt, GGZ en TWB. Daarbij is met name gekeken naar de delen over het voorliggend veld en de toegang. Uit de reacties blijkt dat de koers van de gemeente wordt gedragen en dat de wijze van samenwerken als zeer prettig wordt ervaren. Alle partijen kunnen zich vinden in de ambities maar merken tegelijkertijd op dat veranderen een lange weg is. De opmerkingen uit het overleg zijn verwerkt in het document.

Regionale samenwerking

In het kader van de uitwerking van de drie decentralisaties is de gemeente Roosendaal samenwerkingsverbanden aangegaan, enerzijds op uitdrukkelijk verzoek van de landelijke overheid, anderzijds vanwege efficiency en schaalvoordelen. Deze samenwerkingsverbanden zijn vooral gericht op het samen optrekken op thema's als inkoop, monitoring en sturing, communicatie, informatisering en automatisering, het in kaart brengen van de feiten en cijfers. Zaken worden gezamenlijk ontwikkeld en uitgedacht waarna op basis van die informatie lokale keuzes gemaakt kunnen worden en zaken geïmplementeerd. Op de volgende onderwerpen gaat de samenwerking verder.

Werkplein. Om tegemoet te komen aan de nieuwe uitdagingen waar gemeenten zich voor gesteld zien (denk bijvoorbeeld aan de taakverzwaring door overheveling van taken van het Rijk, de vraag naar kwaliteitsverhoging in de dienstverlening en de garantie van continuïteit door de toegenomen belasting van gemeenten) zijn samenwerkingsvormen in grotere regionale verbanden bijna onontkoombaar. Bovendien worden gemeenten door het Rijk aangespoord om samen te werken en (waar mogelijk) hun krachten te bundelen. Dit is ook verwoord in het rapport over versterking van de regionale samenwerking in Noord-Brabant 'Veerkrachtig Bestuur' (juni 2013). Met het oog op bovenstaande is door de colleges van de zes samenwerkende gemeenten besloten tot de oprichting van een Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Werkplein Hart van West-Brabant.

Besluitvorming over de GR vormt de basis voor een uitvoeringsorganisatie die kan voorzien in een adequate kwalitatieve dienstverlening tegen beheersbare en (op de langere termijn) gereduceerde kosten. Een en ander binnen de veranderende wettelijke context waar het terrein van werk en inkomen aan onderhevig is. De invoering van de Participatiewet, in combinatie met de rijksbezuinigingen op de re-integratiebudgetten en de rijksbijdrage voor de werkvoorzieningschap (WVS), maakt dat de dienstverlening door de afzonderlijke gemeenten onder druk komt te staan. Door opschaling naar een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie kan aan deze druk het hoofd worden geboden. Beleidsmatige argumenten zijn een betere afstemming op de schaal van het economisch en arbeidsmarktbeleid en het optimaliseren van het aanbod van voorzieningen voor de cliënten. Bedrijfsmatige argumenten zijn een betere waarborging van de continuïteit van dienstverlening, een verbetering van de kwaliteit van dienstverlening en een verbetering van de efficiency van de bedrijfsvoering.

Het Rijk wenst dat gemeenten krachtige samenwerkingsvormen zoeken, zoveel mogelijk aansluitend bij de arbeidsmarktregio. Opschaling is dan de enige mogelijkheid. In de voorbereiding is nauw samengewerkt met de andere vijf gemeenten en is ook de Beslisboom aangaan verbonden partijen (uit de Kadernota verbonden partijen) doorlopen (zie Bijlage 11).

Het bedrijfsplan Werkplein Brabant en de indicatieve (meerjaren)begroting zijn ter informatie bij de GR aangeboden. In een later stadium zal een verder uitgewerkte begroting voorgelegd worden aan uw raad, waarbij uw raad de gelegenheid krijgt haar zienswijze op deze geactualiseerde begroting te geven.

Regionale werkgeversbenadering. De regio West-Brabant (18 gemeenten) is onder regie van het regionaal platform Arbeidsmarkt gestart met het vormgeven van een regionale gecoördineerde werkgeversdienstverlening. In samenwerking met werkgevers wordt verder gewerkt aan het oprichten van een regionaal werkbedrijf, een verplichting uit de Participatiewet. Dit werkbedrijf moet de 'matchingstafel' worden tussen werkzoekenden met een arbeidsbeperking en de werkgevers.

Solidariteit Jeugd. De Jeugdwet verplicht gemeenten om samen te werken. Jeugdzorg Plus (lees: gesloten jeugdzorg) kent een grillig, onvoorspelbaar gebruik. Om dit risico te beheersen hebben de gemeenten in de regio West-Brabant West besloten om het budget dat voor Jeugdzorg Plus is opgenomen in de meicirculaire 2014, regionaal in te leggen, zodat alle kosten aan Jeugdzorg Plus gezamenlijk worden vergoed. Daarnaast vinden momenteel nog gesprekken plaats tussen de negen gemeenten om te kijken hoe de financiële risico's kunnen worden beperkt. Daarbij wordt gedacht aan een vorm van risicodeling waarbij voldoende prikkel blijft bestaan voor individuele gemeenten om het budget te beheersen. In het verlengde van dit vraagstuk wordt nog nagedacht hoe we hier gezamenlijk op kunnen gaan sturen. Zodra duidelijk is wat de uitkomsten hiervan zijn wordt u geïnformeerd.

Bureau Jeugdzorg. In aanvulling op de Regionale Transitie Arrangementen uit 2013 moesten er van het Rijk per 28 februari 2014 bestuurlijke afspraken gemaakt zijn tussen de afzonderlijke jeugdhulpregio's en Bureaus Jeugdzorg (BJZ) t.b.v. de continuïteit van zorg en functies in het jaar 2015 en 2016. Uiteindelijk zijn er voor de zomer bestuurlijke afspraken gemaakt.

Ten aanzien van de taken van het AMK binnen het huidige Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant geldt dat deze taken voor wat betreft West Brabant West (WBW) en West Brabant Oost (WBO) met de daarbij behorende financiën en het uitvoerend personeel met ingang van 1 januari 2015 aan Bureau Jeugdzorg NB worden onttrokken. In WBO en WBW zijn de bestuurlijk richtinggevendende kaders voor het AMHK/veilig Thuis al geformuleerd en wordt momenteel gewerkt aan de verdere inrichting.

Voor wat betreft de regio Midden-West Brabant is het uitgangspunt dat er per 1 januari 2016 één Gecertificeerde Instelling (GI) tot stand is gekomen. Op deze manier kan er optimaal worden aangesloten tussen de GI en het voorliggend veld en kunnen we in manier van werken een daadwerkelijke transformatie realiseren. Om dit te kunnen realiseren wordt de huidige stichting (nu BJZ, in 2015 GI) eind 2015 opgesplitst of opgeheven.

Inkoop Jeugd en Wmo. De niet vrij-toegankelijke zorg kopen we samen met andere gemeenten in. In beide inkooptrajecten wordt samen onze partners gewerkt aan het nieuwe aanbod van voorzieningen. Samen met onze regionale zorgpartners is het huidige productenaanbod omgevormd naar een nieuw aanbod. Onze wijze van contracteren maakt maatwerk en keuzevrijheid mogelijk voor cliënten. Het biedt zorgaanbieders handelingsvrijheid om daadwerkelijk maatwerk te leveren.

Lokale aanpak

Regionaal samenwerken wordt gestimuleerd en soms zelfs verplicht door het Rijk. Tegelijkertijd is de gemeente Roosendaal zelf verantwoordelijk voor het vormgeven van het voorliggend veld en de toegang. Twee essentiële onderdelen in het sociale domein die de gemeente de mogelijkheid biedt maatwerk te leveren aan haar burgers.

Het is onze ambitie om de sociale cohesie in Roosendaal verder te versterken want samenleven doe je niet alleen. Daarnaast willen de hulp, ondersteuning en zorg dichtbij de burger organiseren. Dit doen we door de functies van het voorliggend veld de komende jaren te versterken en gezinnen oplossingen voor hun hulp- en ondersteuningsvraag zoveel mogelijk 'dichtbij het normale leven' te laten vinden waardoor een toename in het gebruik van specialistische ondersteuning wordt omgebogen.

Daarnaast organiseren we in Roosendaal één integrale en onafhankelijke toegang voor het sociale domein. De toegang is vanaf 1 januari 2015 georganiseerd als geformaliseerde netwerkorganisatie waarbij de gemeente de toegang aanstuurt. We bouwen in Roosendaal voort op wat we al hebben; het team Wmo, het CJG en HetPunt. Bestaande structuren gooien we niet zomaar overboord. Een implementatieplan voor de integrale toegang wordt momenteel voorbereid.

De transformatie

Om de noodzakelijke veranderingen en innovaties in het gehele zorglandschap (ook gezondheidszorg) inzichtelijk en stuurbaar te maken wordt met de partners een gezamenlijk Zorg Innovatie Plan (ZIP) ontwikkeld. Vanuit het ZIP werken we de komende jaren aan de benodigde transformatie. Vanuit een gedeelde visie maken we een agenda met concrete veranderprojecten en innovaties. Het ZIP is een plan dat we samen met partners opstellen en uitvoeren. Ook een nieuwe vorm van cliëntvertegenwoordiging mag niet ontbreken in het ZIP.

Drie ontwikkelingen staan centraal in het ZIP:

1. Versterken van Burger & Samenleving. Zelfredzaamheid en Samenredzaamheid verbeteren en ondersteunen.
2. Verbeteren van bestaande formele voorzieningen.
3. Innovaties stimuleren. Nieuwe producten en diensten ontwikkelen welke direct toepasbaar zijn. Zij versterken het zelfredzaam zijn en zijn een aanvulling op of een beter alternatief voor bestaande formele voorzieningen.

Het streven is om medio november een overeenkomst met een aantal partijen te kunnen sluiten die invulling en uitvoering gaan geven aan het ZIP. Het ZIP zal vanaf 1 januari 2015 voor drie jaar richting geven aan de benodigde vernieuwingen in de zorg.

Doel en evaluatie

In de beleidsplannen Jeugd en Wmo zijn de doelen geformuleerd en uitgewerkt in indicatoren. Dit geheel vormt een doelenboom. Op basis van de doelenbomen in de beleidsplannen en het werkprogramma van de GR Werkplein Hart van West-Brabant wordt een eenvoudige set aan informatiegegevens gegenereerd bij de uitvoering, waarmee verantwoord wordt op uitvoerings-, beleids-, management- en bestuursniveau (gemeenteraad en college). Een dergelijke gegevensset vraagt om een gedegen uitwerking en aansluiting op landelijke ontwikkelingen op dit gebied. De daadwerkelijke rapportage zal op uitvoeringsniveau anders zijn dan op bestuursniveau.

Verantwoording aan de gemeenteraad zal plaatsvinden op de volgende manieren.

1. Via de reguliere Planning & Control cyclus. In de bestuursrapportage zal gerapporteerd worden over de voortgang van de activiteiten en financiën die zijn vastgelegd in de programmabegroting.
2. Naast de regulier P&C cyclus zal in 2015 drie keer een raadsinformatiebijeenkomst worden georganiseerd over de voortgang in het overgangsjaar.
3. Samen met de deelnemende partners rapporteren we over de voortgang van het ZIP in het jaarverslag.
4. Op het moment dat er grote afwijkingen of risico's ontstaan dan wordt de raad direct geïnformeerd door het college.

Het is belangrijk aan te geven dat de genoemde indicatoren in de doelenbomen een voorbeeld zijn van variabelen die inzicht kunnen geven in de realisatie van de doelstellingen. We blijven de set aan indicatoren verder verfijnen. Door ervaring zullen we leren welke (combinatie van) indicatoren de juiste zeggingskracht hebben en bijdragen aan onze sturingskracht. Op basis van deze ervaringen passen we – in overleg met onze partners – de afspraken over verantwoordingsinformatie aan.

Financiële aspecten en consequenties

De decentralisaties gaan in 2015 gepaard met (landelijk) een toevoeging van € 10,4 miljard aan het gemeentefonds. Hiertoe is het deelfonds sociaal domein in het leven geroepen, een tijdelijke bijzondere uitkeringsvariant binnen het gemeentefonds. De uitgangspunten zijn vastgelegd in het wetsvoorstel Tijdelijke wet deelfonds sociaal domein. De wet is tijdelijk en vervalt na drie jaar. Vanaf 2018 vallen de middelen uit het deelfonds geheel binnen de reguliere uitgangspunten van het gemeentefonds en de Financiële-verhoudingswet.

Het deelfonds bestaat uit de middelen die per 2015 in het kader van de Wmo 2015 (het nieuwe deel) en de Jeugdwet naar gemeenten gaan en uit het participatiebudget zoals dat per 2015 voor de Participatiewet beschikbaar komt. Gemeenten mogen middelen uit het deelfonds alleen besteden binnen het sociaal domein maar zelf bepalen hoe deze middelen verdeeld worden over de taken.

Voor het uitvoeren van de taken heeft de gemeente Roosendaal ongeveer 81 miljoen Euro beschikbaar.

Wmo 2015	€ 18.074.357
Jeugdwet	€ 22.990.000
Participatiewet	€ 40.970.000

De verwerking van de financiële consequenties is opgenomen in de Programmabegroting 2015 gemeente Roosendaal. Die wordt begin november aan de gemeenteraad aangeboden.

Op het moment van schrijven van dit stuk lopen de inkooptrajecten bij Jeugd en Wmo nog. Dit resulteert erin dat nog niet duidelijk is hoe de uiteindelijke uitgaven eruit zien. Zodra de inkooptrajecten zijn afgerond kan een totaal plaatje gepresenteerd worden van de financiële startsituatie op 1 januari 2015 in het sociale domein (Wmo, Jeugd, Participatie). Uitgangspunt voor de gemeente Roosendaal is dat de nieuwe taken worden uitgevoerd met de middelen die de gemeente hiervoor van het Rijk ontvangt in het sociaal deelfonds. Het streven is om het totale financiële plaatje begin december aan de raad te presenteren.

RISICO'S

Financieel

De volgende financiële risico's worden onderkend.

1. In de meicirculaire 2014 is duidelijk geworden welke middelen in het deelfonds Sociaal Domein worden gestort voor de drie decentralisaties. Veel is nog onduidelijk over het gebruik van voorzieningen. Veel cijfers en informatie zijn nog gebaseerd op aannames. Het gebruik van voorzieningen kan groter zijn dan waarmee rekening is gehouden.
2. Op dit moment wordt al gewerkt aan een nieuw verdeelmodel voor 2016 waardoor de financiële situatie in 2016 zal verschillen van 2015.
3. Vanwege het overgangsrecht / transitie-arrangement ligt een groot gedeelte van het budget al vast. 25% van de AWBZ cliënten die overkomen heeft hun indicaties nog niet verzilverd. Van de overige 75% van de AWBZ cliënten die overkomen valt 85% onder het overgangsrecht. Hierdoor hebben we weinig ruimte tot onderhandelen in het inkoopproces en er blijft een relatief klein budget over voor nieuwe klanten.
4. Er is sprake van open eind regelingen.
5. De invoering van de Participatiewet gebeurt in een arbeidsmarkt waarin het aantal banen verder afneemt en gaat gepaard met kortingen van de budgetten. De verwachting is dat de werkloosheid de komende jaren niet fors zal gaan dalen. In combinatie met de verkorting van de maximale duur van de uitkeringen in het kader van de WerkloosheidsWet (WW) brengt dit financiële risico's met zich mee.
6. Een onderdeel van het totale pakket van de Participatiewet is een bezuiniging op het budget van de Sociale Werkvoorziening. Omdat de werknemers in de WVS hun rechten behouden, zullen de kosten de komende jaren niet of nauwelijks dalen. Door de korting op de door het Rijk beschikbaar gestelde gelden voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening is een aanzienlijk risico dat de WVS geen sluitende exploitatie kan realiseren, waardoor de gemeente (extra) geld beschikbaar zou moeten stellen.
7. Tot slot vergt de transformatie tijd. De verandering van het stelsel is niet van de ene op de andere dag gerealiseerd dus ook de aannames over de mogelijke besparingen kunnen pas over enkele jaren gerealiseerd worden.

Om de financiële risico's te beheersen zijn de volgende **beheersmaatregelen** genomen.

- a. De grote onzekerheid en onduidelijkheid vereist een adequate budgetbewaking en periodieke rapportages om tijdig het beleid aan te kunnen passen of extra budget vrij te maken.
- b. Bij Jeugd wordt gekeken hoe de financiële risico's door een vorm van solidariteit (verzekeren en verrekenen) met negen gemeenten beperkt kunnen worden.
- c. De risico's als gevolg van de economische situatie worden onder andere ondervangen door de beoogde samenwerking met de zes gemeenten in het Werkplein waar schaalvoordelen benut kunnen worden om de uitstroom te versterken.
- d. De risico's in het WVS dossier kunnen worden beperkt door de herstructurering van de WVS waar met negen gemeenten momenteel aan wordt gewerkt.
- e. De transformatie van het sociale domein moet uiteindelijk ook besparingen in de kosten opleveren. Met het Zorg Innovatie Plan voeren we samen met onze partners de regie op de daarvoor benodigde transformatie. Alleen door met onze partners onze inspanningen gericht en afgestemd in te zetten kunnen we de transformatie bewerkstelligen.

- f. Tot slot zijn we enkele jaren geleden al gestart met het vormen van een risicoreserve Sociaal Domein. Daarmee laten we zien dat we de opgave serieus nemen. Onttrekkingen uit dit fonds zullen altijd met toestemming van de gemeenteraad gebeuren.

Politiek/bestuurlijk

De inhoud van de nieuwe taken is zodanig, dat zich incidenten kunnen voordoen. Incidenten kunnen leiden tot heftige reacties in de samenleving. Zorg is een thema dat tot ieders verbeelding spreekt en al onze inwoners raakt. Veelal inwoners die in een moeilijke situatie verkeren met alle emoties die daarbij horen. De gemeente heeft oog en verantwoordelijkheid voor al haar inwoners en kan desondanks niet altijd voorkomen dat er ongewenste, individuele effecten optreden. Het college is aanspreekbaar op incidenten en zal proactief communiceren in geval van een incident om maatschappelijke onrust te voorkomen. Uitgangspunt is daarbij het Sociaal Calamiteiten Plan.

Juridisch

De volgende juridische risico's worden onderkend:

1. De Jeugdwet, de Wmo 2015 en de Participatiewet laten veel beleidsvrijheid aan de gemeente. Maatwerk is het uitgangspunt. Dit kan in de ogen van onze inwoners lijken op ongelijke behandeling en daardoor tot extra juridische procedures. Op basis van jurisprudentie zal de strekking van de wet steeds duidelijker worden. Voortdurende monitoring van de jurisprudentie is noodzakelijk en zo nodig wordt het beleid en de uitvoering hierop aangepast.
2. In het kader van de ondersteuning en hulpverlening vindt uitwisseling van persoonsgegevens plaats. Enerzijds dienen we te voldoen aan de privacywetgeving, anderzijds willen we dat hulpverleners samenwerken en de hulpverlening op elkaar afstemmen binnen het ondersteuningsplan.
3. We kopen diverse vormen van ondersteuning in, via aanbesteding en/of subsidiëring. Dit kan leiden tot procedures van zorgaanbieders. Duidelijke en heldere communicatie over de stappen die in de diverse inkooptrajecten gezet worden kan dit voorkomen.

Beheersmaatregelen. Bij het uitwerken van het dienstverleningsconcept van de toegang zal een zorgvuldig en open toegangsproces worden gerealiseerd en zullen goede afspraken worden gemaakt rondom de privacy van personen.

Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Werkplein Hart van West-Brabant

Met het aangaan van de GR worden de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het college ten aanzien van de in de GR afgebakende taken overgedragen aan het openbaar lichaam. Het betreft hier de verantwoordelijkheden en bevoegdheden ten aanzien van de voorbereiding en uitvoering van het operationeel beleid. De taken en bevoegdheden ten aanzien van het vaststellen van beleid en verordeningen blijven bij de afzonderlijke gemeenten berusten en worden derhalve niet overgedragen.

Organisatorisch

De uitvoering van nieuwe taken betekent het inrichten van nieuwe processen, voldoende capaciteit voor de uitvoering, andere deskundigheden en competenties. Dit brengt grote veranderingen teweeg voor de gehele bedrijfsvoering waarvan het effect nu nog moeilijk in te schatten is. Een cultuuromslag zoals we nastreven vraagt tijd. We zijn niet alleen afhankelijk van het verandervermogen van onze eigen organisatie maar eveneens van het verandervermogen van onze maatschappelijke partners en (zorg)aanbieders.

Communicatie

Communicatie is van essentieel belang om de transitie en de transformatie te laten slagen. Zowel voor de korte en langere termijn. Er is een regionaal communicatieplan gemaakt, waarin is opgenomen dat er op verschillende niveaus wordt gecommuniceerd met inwoners. Dat kan variëren van communicatie-uitingen van algemene aard over de transities (stand van zaken) en de transformatie (verandering van houding). Communicatie zal ook gericht moeten plaatsvinden op cliëntniveau (b.v. overgangsregelingen). Er wordt samengewerkt met aanbieders om de informatie zo goed mogelijk bij de verschillende doelgroepen te laten "landen". Tot slot zal voor het eind van het jaar de cliëntenparticipatie opnieuw worden vormgegeven, passend bij het nieuwe stelsel.

Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Werkplein Hart van West-Brabant

Het bedrijfsplan Werkplein en de (meerjaren)begroting zijn ter advisering voorgelegd aan de Bijzondere Ondernemingsraad van de vijf oorspronkelijke Werkpleingemeenten en de Ondernemingsraad van de gemeente Roosendaal.

Het besluit rondom de GR vraagt om zorgvuldige interne en externe communicatie. Deze communicatie vindt gecoördineerd plaats, waardoor uniformiteit gewaarborgd is. Er zijn afspraken gemaakt rondom woordvoering (hiertoe is een persprotocol vastgesteld) en er worden diverse middelen ontwikkeld om medewerkers, klanten en andere belanghebbenden te informeren.

Bijlagen

- 1 Decentralisaties in (lokale) samenhang gemeente Roosendaal 2015-2017
- 2 Beleidsplan Zorg voor Jeugd in West-Brabant West 2015-2017;
- 3 Verordening Jeugdhulp Model West-Brabant West
- 4 Beleidsplan Wmo 2015-2016 Goed voor Elkaar;
- 5 Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Roosendaal 2015;
- 6 Beleidsnota Participatiewet
- 7 Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Werkplein Hart van West-Brabant
- 8 Bedrijfsplan Werkplein
- 9 Begroting werkplein 2015 meerjarenbegroting 2016-2018
- 10 Nadere Regeling niet vrij toegankelijke jeugdhulp
- 11 Antwoorden Beslisboom aangaan verbonden partijen

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Burgemeester en wethouders van Roosendaal,

De secretaris,
R. Kleijnen

De burgemeester,
mr. J.M.L. Niederer

Datum raadsvergadering:	29 oktober 2014	Agenda nr.:	(in te vullen door griffie)
Portefeuillehouder:	Polderman en Verbraak	Registratiecode:	(in te vullen door griffie)
Onderwerp:	Beleidsplannen, verordeningen Transitie Sociaal Domein gemeente Roosendaal en besluitvorming rondom het instellen van de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Werkplein Hart van West-Brabant		

De raad van de gemeente Roosendaal,

- Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders.
- Gelet op het advies van de raadscommissie Omgeving d.d. oktober 2014.

Besluit:

- 1 Vast te stellen Decentralisaties in (lokale) samenhang gemeente Roosendaal 2015-2017
- 2 Vast te stellen het beleidsplan Zorg voor Jeugd in West-Brabant West 2015-2017;
- 3 Vast te stellen de verordening Jeugdhulp Model West-Brabant West;
- 4 Vast te stellen het beleidsplan Wmo 2015-2016 Goed voor Elkaar;
- 5 Vast te stellen de verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Roosendaal 2015;
- 6 Vast te stellen de beleidsnota Participatiewet;
- 7 het college toestemming te verlenen tot treffen van bijgaande concept Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Werkplein Hart van West-Brabant met de gemeenten Halderberge, Etten-Leur, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen en Zundert.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 29 oktober 2014.

De griffier,

De voorzitter,